

PETRI RAMI SCHOLA-
RUM MATHEMATICARUM
LIB. XIII. IN DEFINITIONES
QUINTI LIBRI.

QUINTUM librum Scholiastes græcus Arcadius nempe vel Pappus vel quod apparet é 19 p 10, Proclus refert ad Eudoxum Platonis præceptorem, quem tamen Proclus sodalem Platonis efficit, & scopum ait esse libri de analogiis, & certé de solis analogiis agitur libro quinto. Proclus putat totum librum hunc esse communem Arithmeticae & Geometriæ, & quidem multis partibus logicus est, ut definitionibus rationis, proportionis, in differentiis communibus inversæ, alternæ, continuæ proportionis, reliquarum tamen partium doctrina est arithmetica, nec ullam magnitudinis propriam affectionem complexa eaque valde manca: de rationibus duæ tantum definitiones sunt, de proportione continua mirum præter duas definitiones silentium. Sed elenchus toto libro perpetuus est logicæ & arithmeticae ad posteriorem materiam de magnitudinibus alligatæ: cum tamen geometricum de magnitudinibus nihil feré sit, nisi forté in tertia & quinta definitione propter unum ὁμοθυμίας verbum. Hoc igitur semel in universum admonitum sit, bis peccasse in logicam legem καθ' ὅλα πρὸς τὴν Eudoxum, qui logicam & arithmeticam analogiarum magnitudinibus attribuerit. Utilitas veró doctrinae de rationibus & proportionibus plane singularis est, sed ea nihilo minor erit, imo partibus multis uberior, si suo loco & ordine perdiscatur. Neque nostræ scholæ sunt solum de utilitate, sed de doctrinae methodo & facilitate. Sed præcæmii fatis est. Definitiones primùm novendecim consideremus: tum accedemus ad propositiones. Primis definitionibus duabus opponuntur pars & multiplex.

- 1 Pars est magnitudo magnitudinis minor majoris, quando minor dimetitur majorẽ.
- 2 Multiplex autem major minoris, quando major dimensa est á minore. Primum quid casibus majoris & minoris hic opus erat? nonne satis erat quod minor metiretur majorem, & major dimensa esset á minore? Sermonis enim genus insolens. Deinde metaphora geometrica in verbo metiri hic non minus esset insolens, nisi elenchus illo magnitudinis pro numero usurpatæ tegeretur. Pars vero logicum nomen est oppositum toti, ut 9 ax. 1 usurpatur (totum majus parte) generaleque ad partem quotam, quæ modo pars appellatur, & ad partes, quæ postea pro quanta parte dicentur. Illa Campano est multiplicativa, hæc aggregativa, denique ut duplum, triplum, quadruplum, multiplex dicitur, sic opposita pars subduplum, subriplum, subquadruplum. Multiplex autem arithmeticam speciem inæqualitatis significat. Atque in ista doctrina multiplicis & partis unum genus rationum comprehenditur. At superparticulare & superpartiens, ceteraque inde composita genera in totis elementis nulla usquam docentur: *παραπλάσιον* tamen generaliter interdum sumitur